

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Факультет комп'ютерних наук та кібернетики

Кафедра дослідження операцій

**Знаходження найкращого шляху обміну у біржах на основі автоматизованих
маркет-мейкерів**

студента 4-го курсу
Байбули Кирила Аленовича

1 Реферат

Дана робота присвячена дослідженню методів обробки бірж основаних на методі автоматизованих маркет-мейкерів (з англ. “Automated Market Maker”). Головною метою роботи є розробка алгоритму знаходження найоптимальнішого шляху для динамічного графа, де вага ребра представляється у вигляді функцій від вкладів валют у конкретну пару в момент часу t та перевірка її оптимальності на існуючих системах що використовують АММ.

Зміст

1	Реферат	1
2	Вступ	4
2.1	Загальна математична модель	4
3	Формалізація графа	5
3.1	Об'єм обміну при одному обміні в парі	5
3.2	Об'єм отримуваний при n -тій кількості переходів.	5
3.3	Визначення ваги ребра	6
3.3.1	Обчислення ваги при фіксованому об'ємі	6
3.3.2	Обчислення ваги при не фіксованому об'ємі	7

Умовні позначення

Позначення	Значення
ААМ	Біржі основані на методі автоматичних маркет-мейкерів.
X/Y	Пара на біржі валюти типу X та Y
$X \Rightarrow Y$	Короткий запис обміну валюти X на Y

2 Вступ

У світі фінансів і торгівлі цінними паперами, централізовані біржі завжди відігравали ключову роль, забезпечуючи місцезнаходження та централізовану інфраструктуру для трейдерів та інвесторів. Проте останнім часом відбувається зростання інтересу до децентралізованих бірж, що призводить до переворотних змін у фінансовому секторі. Децентралізовані біржі стають ключовим елементом цієї нової економічної парадигми. Підкріпленні математикою та детермінованими правилами, децентралізовані біржі забезпечують високу швидкість та надійність для їх користувачів та завдяки відкритості дають нові можливості для нових незалежних гравців ринку.

У данній роботі ми розглянемо біржі основані на методі автоматизованих маркет-мейкерів (з англ. “Automated Market Maker”). На відміну від традиційних бірж, де ціна визначається за допомогою зіставлення заявок купівлі та продажу, ААМ використовують алгоритм для визначення відношення вартості валют через кількості вкладів у валютну пару. Це дозволяє створити вигідну систему для владників ліквідності, що отримують винагороду за свої вклади, а також для бажаючих скористатися ліквідністю для обміну.

Також основною цілю нашого дослідження буде біржа Uniswap V2 [1], котра є однією з найпопулярніших імплементацій АММ на даний момент.

2.1 Загальна математична модель

Нехай $G_t = (V_t, E_t)$ — неорієнтований динамічний граф, де V_t — множина вершин таких, що кожна вершина є конкретною валютою на біржі, E_t — множина ребер цього графа, тобто кожне ребро відображує те, чи є можливість на біржі обміняти деякі дві різні валюти з V_t , у момент часу t .

Так як в залежності від часу на біржі можуть з'являтися та зникати як валюти так і зв'язки (шляхи обміну) між ними, то ми описуємо біржу у вигляді динамічного графа, що залежить від часу t .

Також при обміні, має виконуватися таке рівняння:

$$x \cdot y = k = const \quad (1)$$

де x кількість валюти X , та y кількість валюти Y у парі X/Y , а k — деяка константа котра задається при створенні пари на біржі.

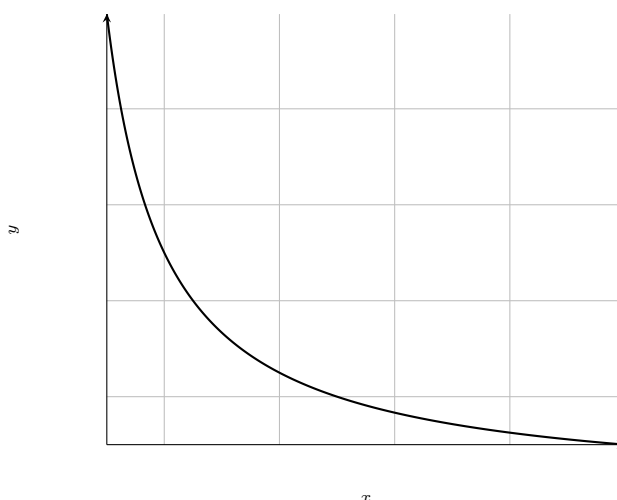

Рис. 1: Зображення графіку залежностей вкладів у пару

3 Формалізація графа

У даному розділі ми розширимо та формалізуємо модель описану у вступі (2.1).

3.1 Об'єм обміну при одному обміні в парі

Лема 1. *Нехай існує на біржі пара X/Y із об'ємом $a_{X/Y}$ вкладів валюти X та $b_{X/Y}$ вкладів валюти Y . Тоді об'єм y валюти Y при вкладанні x валюти X у пару X/Y дорівнює:*

$$y = \frac{b_{X/Y}x}{(a_{X/Y} + x)} \quad (2)$$

Доведення. Розглянувши (1) неважко вивести формулу отримуючої кількості y валюти Y при вкладанні x кількості валюти X у пару X/Y із вкладами a, b . Звідси з (1) до обміну відношення було:

$$a \cdot b = k$$

Після вкладу нової кількості x валюти в пару, отримуємо невідому кількість y з вкладу об'ємом b . При цьому по правилам протоколу відношення має залишатися незмінним до і після обміну, тобто дорівнювати тому ж самому k , отже:

$$(a + x) \cdot (b - y) = k$$

Прирівнявши обидві рівності, отримаємо:

$$\begin{aligned} (a + x) \cdot (b - y) &= a \cdot b \\ (b - y) &= \frac{ab}{(a + x)} \\ (b - y) &= \frac{ab}{(a + x)} \\ y &= b - \frac{ab}{(a + x)} \end{aligned} \quad (3)$$

Або з (3) більш компактний варіант:

$$\begin{aligned} y &= \frac{ba + bx - ab}{(a + x)} \\ y &= \frac{bx}{(a + x)} \end{aligned} \quad (4)$$

■

3.2 Об'єм отримуваний при n -тій кількості переходів.

У кінцевій задачі ми будемо розглядати переходи між n -тою кількістю валют, тобто кількість переходів більше за $n > 2$, наприклад: $X \implies Y \implies Z$. Для цього спробуємо вивести її з (2).

Лема 2. *Нехай, a_i — об'єм вкладів пари **на котру** ми вносимо валюту C_i , а b_i — об'єм вкладів пари **з котрої** ми виносимо валюту C_{i+1} при i -тому обміні, де $i = \overline{0, n}$. Тоді об'єм обміну $C_0 \implies C_1 \dots \implies C_{n-1} \implies C_n$ при вхідному x :*

$$y = x \prod_{i=1}^n b_i \div \left(\prod_{i=1}^n a_i + x \sum_{i=0}^{n-1} \left(\prod_{k=1}^i b_k \cdot \prod_{j=i+2}^n a_j \right) \right) \quad (5)$$

Ця формула достатня зручна, але при обрахуванні методами програмного забезпечення добутки вкладів можуть бути настільки великими числами (навіть два обміни між парами із вкладами по 10^6 утворює числа $(10^6)^3$), що при використанні чисел із обмеженою точністю може утворювати перевонення.

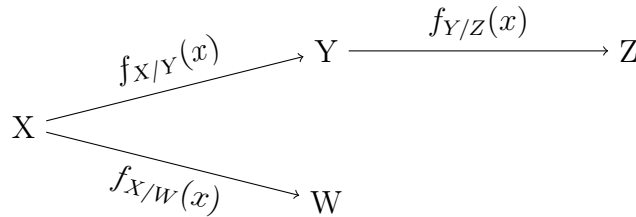
На момент написання цієї роботи, максимальний розмір регістра середньостатистичного комерційного комп'ютера складав 64 біта, де максимальне значення числа без знаку становить $2^{64} < 10^{20}$.

3.3 Визначення ваги ребра

Так як головною метою цієї роботи є опис загального алгоритму для знаходження найоптимальнішого шляху для обміну, ми спробуємо формалізувати визначення ваги у графі $G_t = (V_t, E_t)$.

Розглянувши формулу обміну (2) ми можемо побачити гіперболічну залежність вкладів однієї валюти від іншої.

Чим більшим ми вкладаємо валюти X тим більшим стає його відношення із Y , тим самим чим більше існує валюти X тим менш вона ціна відносно Y за мінімальну одиницю, тим самим АММ біржі балансують ціни.

Рис. 2: Графічне представлення графу біржи

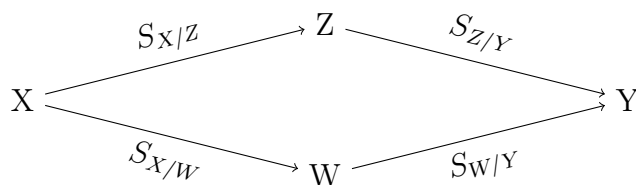
Більшість сучасних алгоритмів знаходження оптимального шляху між всіма парами (all-to-all) потребують аби вага ребра була дійсною функцією від двох вершин $f : (V, V) \rightarrow \mathbb{R}$, проте у нашому випадку розглядаєма вага ребра залежить від теперішніх вкладів у вершини та об'єму обміну. Спробуємо розглянути можливі випадки переведення нашої задачі до стандартної із можливістю “сумувати” ваги, та порівнювати їх між собою.

3.3.1 Обчислення ваги при фіксованому об'ємі

Зафіксуємо стан графу при деякому t , таким чином розміри вкладів у функції обміну стають константами, проте об'єми обміну все ще є невідомим значенням. Тому нехай для пари X/Y зафіксуємо об'єм обміну як відоме x .

Таким чином всі функції обміну на будь-якому з можливих шляхів між X та Y обчислюються у дійсні значення з $\mathbb{R}^+$ за допомогою, наприклад, (5). Проте при обході графа утворенні значення неможна порівнювати допоки шлях з X в Y не дійде докінця.

Нехай стан біржи на момент t має вигляд як на 3. Для знаходження “найкоротшого” шляху (у нашому випадку шляху при котрому ми за X отримаємо якомога більше Y) у подібному графі здавалося б можна використати, наприклад, алгоритм Дейкстри [2] так як на цей раз всі значення ваг є просто числами. Проте, якщо розглянути $S_{X/W}$ та $S_{X/Z}$,

Рис. 3: Графічне представлення двох можливих шляхів обміну між X та Y при фіксованому x . $S_{X/Y}$ — це значення отримуючої валюти Y за фіксовану кількість x валюти X

то достатньо легко зрозуміти, що значення об'єму цих обмінів не можна порівнювати так як вони є зовсім різними валютами.

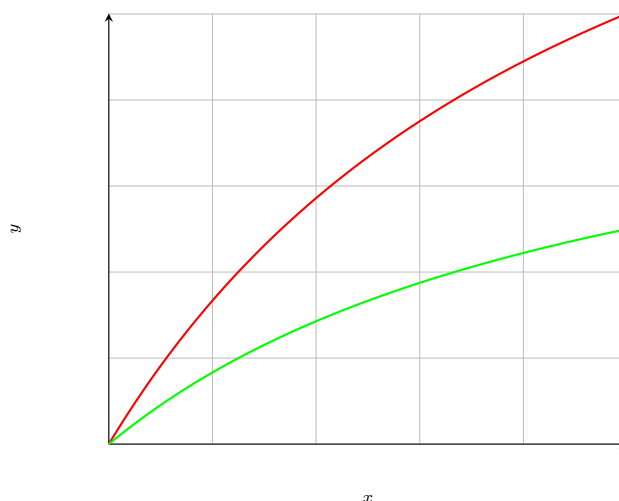
Не рідко на біржах існує валюта до котрої можна перевести будь яку іншу на платформі. Наприклад на фіатних біржах чи біржах цінних паперів — це може бути долар, а на криптобіржах нативна валюта мережі (ethereum, bitcoin).

Лема 3. Тому пропонується розглянути два припущення:

- Якщо в такій ситуації існує пара обміну між W та Z , то через неї ми можемо привести номінал одного значення в інший аби порівняти значення.
- Якщо на біржі присутня “базова” валюта, до котрої можна перевести будь-яку іншу, то можна перевести обидві валюти в одну “базову” для порівняння.

3.3.2 Обчислення ваги при не фіксованому об'ємі

У даному випадку при обході графа необхідно на найкоротші шляхи необхідно якимось чином порівнювати, відкидати та вибирати шляхи. Хоча й для функцій це не очевидно, проте можливо розглянути цікаві випадки.

Рис. 4: Зображення графіку залежностей вкладів y пару

Література

- [1] Hayden Adams та ін. «Uniswap v3 core». В: *Tech. rep., Uniswap, Tech. Rep.* (2021).
- [2] E. W. Dijkstra. «A note on two problems in connexion with graphs». В: *Numer. Math.* 1.1 (груд. 1959), с. 269—271. ISSN: 0029-599X. DOI: 10.1007/BF01386390. URL: <https://doi.org/10.1007/BF01386390>.